

G. F. Bloms

Dagbog paa Eidsvold,

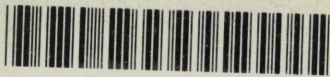
Kra. 1835.

NA UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I OSLO

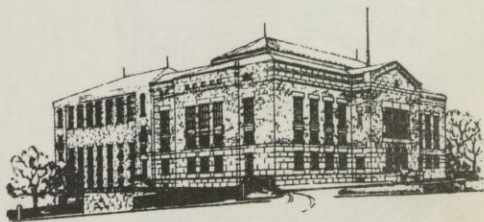
NA/A p 6452/12

75GA11482

Ex Libris

Nasjonalbiblioteket
avdeling Oslo

G. P. Blom

GUSTAV PETER BLOMS DAGBOG

UNDER

RIGSFORSAMLINGEN PAA EIDSVOLD.

UDGIVEN

AF

Dr. LUDVIG DAAE.

KRISTIANIA.

GRØNDAHL & SØNS BOGTRYKKERI.

1888.

Særskilt Aftryk af Historisk Tidsskrift, 3. R. I.

Den Dagbog, som her meddeles, er rimeligvis nu den eneste bevarede i sit Slags, der hidtil ikke er bleven trykt. Man vil i den finde forskjellige hidtil neppe bekendte Smaatræk. Men ogsaa uden Hensyn til det factiske Indhold, der naturligvis for det meste kjendes andenshedsfra, have Amtmand Bloms Optegnelser Interesse, baade fordi de hidrøre fra en Mand, der senere som Embedsmand, Storthingsmand og Forfatter vandt et med Rette hædret Navn, og fordi de helt igjennem udmærke sig ved en sjelden Uforbeholdenhed og ganske oprigtigt gjengive Nedskriverens og vel ogsaa tildels hans Partis Stemninger under Sessionen. Naar jeg meddeler Bloms Ytringer i deres Helhed, selv hvor de undertiden kunde synes lidt ubesindige og uoverlagte, da sker det i den faste Tro, at en dannet og forstandig Læser vil begribe, at deslige Udbrud vare helt naturlige og undskyldelige paa en Tid, da to Partier stode skarpt og polemisk overfor hinanden, og at navnlig Minoriteten, til hvilken Blom, som bekendt hørte, let maatte være fristet til Bitterhed og Mismod. Erindres maa det ogsaa, at Blom ved den Tid kun var

28 Aar gammel. Hvorledes han senere tænkte om Rigsforsamlingen og dens Mænd, vil være Almenheden bekendt fra det Verk, han i 1860 udgav om „Norges Statsforandring i 1814“. Ved Udgivelsen af dette sit historiske Verk havde han forøvrigt ikke sin nedenfor aftrykte Dagbog ved Haanden. Den var (vistnok meget tidlig) kommen i Justitiarius Bergs Hænder. For adskillige Aar siden kom den i mit Værge og vil nu af mig blive nedlagt i Rigsarkivet.

Med Hensyn til den i 1869 som entlediget Amtmand i Buskeruds Amt afdøde Forfatter, der i 1814 var Sørenskriver i Nordre Jarlsbergs Sørenskriveri, vil en Henvisning til Halvorsens Forfatterlexicon og de der citerede biographiske Kilder være tilstrækkelig.

Forskjellige Navne ere i Dagbogen betegnede enten kun ved Forbogstaver eller ogsaa ved Øgenavne, der paa den Tid vare gjængse. I Regelen vil en med de daværende Forhold nogenlunde bekendt Læser forstaa, til hvem Blom sigter. Han har dog selv paa et Stykke Papir nedskrevet en (rigtignok ufuldstændig) „Nøgel til Navnene“, der lyder saaledes:

„H. — Haxthausen.

L. — Løvenskjold.

W. — Wedel.

C.s. — Carstensen, Samlingens Demosthenes.

F. — Falsen.

P. C. — Christianus 1st Rex Norvegiæ.

Bifrons — Biskop Bugge.

A. — K. herre Anker.

Etz. — Falbe.

G. — Grøgaard.

R. C. — Regjerings Raad Collet.

C. — Foged Ditto.

S. K. — Sorenskr: Koren, . . . alias Sisiken.

W. — Wergeland.

O. C. M. — Ole C. Mørk.

E. — Jeg.“

De faa og kortfattede Noter under Dagbogens Text
ere, som let vil sees, anbragte af mig.

Den 10de April.

Efter at Landets Deputerede hos Rigsdagens Kjøgemester havde faaet den Underretning, at det var bestemt, at denne vigtige Forretning skulde begynde i Kirken, lod man sig slebe derhen $\frac{1}{2}$ Miil af Heste, hvis physiske Kraft stod i samme Forhold til Sølen, som vor Villie til vore Evner.

At aabne en Rigsdag, hvis Maal er Landets Selvtændighed, med Kirkegang er vakkert, men at slebes til Guds Huus af levende Billeder paa Landets Elendighed er nedtrykkende for Følelsen. — Efter at Præsten Leg.[anger] fra Kirkegulvet havde opfordret Organisten til at spille, istemmede denne en . . . Engelskdands. — Gud maa vide, om dette skeede af Ondskab eller Sympathie! — Opfordringen grunder sig paa, at Org. havde glemst selv at spille — en Forglemmelse, jeg sandelig tilgiver ham; thi P. C. kom først ind i Kirken, og naar Folket glemmer sin Stilling ved Synet af denne i Sandhed! elskværdige Printz, hvad skal man da vente af en Org.? — Med samme Tollerance betragter jeg ogsaa Fejltagelsen. Hvor mange har han ikke bragt til at intonere falsk, ved sit Aasyn? — Præsten prækede længe, kjedsommelig og ækkelt. — Han henvendte en Tak til P. C.,

som ingenlunde stemmede med hans Ret, naar den skeede, som her var Tilfældet, i Folkets Navn, og ikke kunde tillades ham som privat Mand, uden paa Vejen til en Bispestol eller en Daare-Kiste. Repræsentanterne affærdigede han med en Compliment, formanede dem til at være godt Folk — foreskrev dem, hvad og hvorledes de skulde forholde sig, lærte dem, at Magten i ens Haand virker sikrere end i fleres etc. og forsikrede *en Tartufe*, at han nu roelig gik i sin Grav, efter at have oplevet den Scene, hvortil Forsamlingen vist blot havde det Ønske at tilføye, dette: at han var gaaet 2 Dage før. Efter alt dette skulde man vente, at Fors. havde revet Callotten af ham, men see! Py san i Norge gives Statsmænd! Vi ofrede ham alle undtagen Omsen, der i dets Sted tog Tobak. Politiquen leve!!! Efter Fordøyelsen af dette Væv, som sandelig var haardt nok at fordøye, gav man sig paa Hjemvejen, anstillede atter Betragtninger over de trækkende Sindbilleder paa Landets Tilstand — afleverede Adresserne efter alphabetisk Orden, spiste, skjælede paa hinanden, agerede Skjelm saa godt som mueligt, sagde intet Ord af Hjertet, men alle af Forstanden og reiste hjem. Ved Bordet blev man af den alt forrettende Kjøgemester sagt, at Samlingen skulde begynde Kl. 10 næste Dag.

Anecdote:

Gr. Sch. gjorde den Anmærkning over begge Bisperne Bech og Bugge, at de, skjøndt meget forskellige, dog havde en Berørelsespunct felleds — Ondskaben, nemlig den ene positiv og den anden negativ, og udtrykte dette derved: Det er besynderligt med disse 2 Bisper, den ene taler ilde om alle Mennesker — den anden tale alle ilde om!

11te April.

Efter alph. Orden bleve de Dep. efter 2 Timers

Venten optraadte paa Rigssahlen, der er betrukket med Granbar om alle Vægge. Er den en Ligfærd, vi bivaane? O! gid de Sørgende ikke blive for mange! For Enden er en Forhøjning af 3 Trin, derpaa et Bord, og derved en forgyldt Stol for P. C. — Forgyltning behager mig ikke i denne Papiirtidsalder! Væggen bag er behængt med et fordums Sænge Omhæng; det var vel fordum Vidne til mangen Færd — bliver det nu Vidne til en Barsel eller Ligfærd! Gud give god For- eller Opløsning! — Efter at Hoffet, se. Bisper, Adjutanter, Regjeringsraader, Treschow og Amtmand Holst vare indkomne og havde stillet sig i en Halvcirkel, kom Hans H. med en ret behagelig, skjønt noget vaklende, Anstand, stillede sig op paa Forundringsstolen og holdt den Tale, som Rigsdagsjournalen indeholder, med Papiiret i Haanden og med temmeligt Liv. Han bad Holten oplæse det trykte Brev til Kongen af Sverrig, som han selv declarerede var kommet uaabnet tilbage, og derpaa Oversættelsen. Forsamlingen var uenig om, hvilket han læste sletteste, enten det franske eller danske — slemme Folk troe det sidste. P. C. foreslog derpaa Forsamlingen at vælge en Præsident og en Committee til at undersøge Landets Finantzer, og declarerede, at han havde føyet alle mulige Ordres til, at Regjeringsraadet og andre Authoriteter skulle meddeele Forsamlingen de forlangende Oplysninger. Han sluttede med et vakkert Ønske for Norge og gik med alle sine. — Derpaa blev valgt til Præsident Khr. Anker, Vice Præsident Etats Raad Roggert og Secret. Sorenskr. Chrystie. — Man aad, man drak, men ingen sprak; thi Føden den er tarvelig, som det til Landet passer sig.

Anecdote:

Bifrons sagde til P. C. ved Taffelet: Jeg er en gammel Mand og kunde dog ogsaa ønske en høyere

Rang, og jeg haaber, D. H. betænker mig med en saadan. Etz. F. tog Ordet og sagde: Det passer sig kun lidt for Dem at ønske Rang — De skal træde i Deres Forgjængers Fodspor, der med Ydmyghed vandrede paa Jorden. B. svarede: Ja den Gang havde han godt ved at vandre, thi da var der ingen af disse mange Etatz Raader, som nu løber Folk imellem Benene.

12 April.

Forsamlingen mødte Kl. 10, og 11^{1/2} aabnedes Rigsdagen (som den ellers ikke maae hede i det tolerante nu herskende Sprog) for at udvælge en Committee til en Constitutions Udarbeidelse, der siden af Forsamlingen skulle antages. Forslaget var først rettet paa Lemmernes Antal, og de fleste Stemmer antog 15 at være nok, skjønt jeg og flere antog 21 at være nødvendige, deels for at samle flere Ideer, deels for at fremvirke mere Friction og som Følge deraf mere Ligevægt i Udarbeidelserne. Medlemmerne viser Rigsforsamlingstidenden, men dette er mærkværdigt, at skjønt Stemningen hos alt, hvad som heder Kryb, er almindelig mod Gr. Wedel, havde han dog 60 Stemmer for sig til Medlem og følgelig blev det. Mamelukken F. og Byderen S. havde 95 & 97.¹ — Derefter blev forelæst en af Politie-Committeen eller paa dennes Vegne af Sv. forfattet Takadresse til Pr. C., hvis Form og Indhold vil til alle Tider vise Forsamlingens usle Aand og den ringe Tanke, den har om sin Værdighed, og kun vil kunne undskyldes dermed, at Følelse af Menneskeværd nu efter 160 Aars Slaverie kun kjendes i Poesien, der paa denne blandede Hob ingen Virkning gjør. Pastor Wergeland opstod desuagtet og, i en velordnet og vel fremsagt Tale, paastod, at til Adressen skulde føyes, at

¹ Her sigtes til Falsen og Sverdrup.

Rigsforsamlingen anmodede P. C. fremdeles at vedblive den executive Magts Bestyrelse, indtil Rigsforsamlingen havde taget sine Beslutninger, han erklærede det hidtil skedte vel som gavnligt for Staten med Hensyn til, at derved forekommedes Anarchie, men dog som uretmæssigt, og henpegede lidt uklogt paa, at de enkelte paa Edsvold¹ forsamlede danske og norske Mænds Stemme af Regenten udgaves for Nationens Stemme. Efter at Khr. Anker og Sv. havde ret godt besvaret denne Tale, forsaavidt Edsvoldsmødet angik, tog Gr. W. Ordet, og idet han bestemt sagde: „Jeg vil ikke formode, at i denne ærede Forsamling skulde være nogen, der kunde glemme sin Værdighed som Normand i den Grad, at han vilde nægte, at Souveræniteten nu er i Forsamlingen, men da denne Adresse er intet andet end en Compliment og ingen offentlig Act, saa ansaae han det tilstrækkeligt, at Nationen stiltiende overdrog Regenten Magten indtil videre.“ Dette blev med Applaus andtaget og bevirkede uden Tvivl, at Stemningen mod W. blev meget forandret. P. C. vidste ved sine Spioner strax, hvad der var foregaaet, og admirerede W. for hans Vending af Sagen. Efter at Samlingen var endt, gik W., L. og E. ned til Khr. Anker i hans Værelse og taledede og smøgede en Pibe, og derpaa kom H. derind, hvorefter Samtalen strax blev almindelig og lød omtrent som saa. A.: Hvor var De igaar Hr. Regjerings Raad? H.: Jeg spilled Boston med Mørk og tabte 350 Rdl. A.: Det er et gemeent Spil. L.: Thi hvad siger vel det for den, der har Bestyrelsen af Finantzdepartementet? Men! jeg og W. have været Assessorer i Finantzkasse-directionen² og øndskede ogsaa at faae Leilighed til at

¹ nemlig 16de Februar.

² Se J. H. Vogts Optegnelser om sit Liv og sin Embedsvirksomhed, S. 27—28.

fiske i rørte Vande. Kunde De, Hr. Regjeringsraad ikke skaffe os en Post? H.: Nei! jeg vil Dem ikke saa ilde; thi det er jo afgjort, at vi skulle hænges, og saa kunde De jo vove¹ samme Skjebne. — W.: Ja! men det siger intet; thi da det er uden Tvivl, at De og T.² som de ældste blive hængte først, saa var det siden en Glæde at hænge som Christus mellem 2 Røvere. — H.: Min Hr. Præsident! mig synes, De ikke passer paa Deres Værdighed; thi De burde holde saadanne Herrer ude af Næsen paa Dem (herved saae han skjævt paa mig). — A.: Nei! min Næse lider intet ved Lugten af en ærlig Mand, men den i den senere Tid opstaaede Pestlugt af Regjerings Raadet skaffer mig altid Hovedpine. — Meget og mangt forefaldt derefter, hvoraf jeg intet erindrer, men heller ikke vilde have modtaget i H.^s Stæd.

13de April.

Forsamlingen var tilsagt at møde Kl. 2 til Spisning, og derefter blev Forsamlingen forelæst Hs. Høiheds Svar paa Takkeadressen, som findes aftrykt i Tidenden.

Denne Dags Forhandlinger vare faae. Et Udkast til en Politicorden ved Rigsdagen, der af den forhen den 12te omtalte udnævnte lille Committee var forfattet, blev forelæst og deri gjorde nogle Forandringer, og blandt andet efter min Paastand tilføyet: at enhver af Protocollen maatte faae bekræftet Udskrift af, hvad han til Protocollen har paastaaet tilført. Fors. blev derpaa anmodet at møde Løverdagen Kl. 10 den 17de for at antage Grundprinciperne til Norges Constitution, som til den Tid af Committeeen skulle udarbejdes, en Dag i Forvejen uddeles trykte og da debatteres. Ved P. C. Taffel, hvortil L. var ansagt

¹ risikere.

² Tank.

at spise, hørtes følgende opbyggelige Samtale: Bifrons: Min Hr. Broder, Capitels Taxten er ret god her i Stiftet, og formodentlig har De alle Deres Indtægter efter den. B[ech]: Jeg har ikke ene ansat den og har heller ikke alle Indtægter efter den. Bf.: Ja! Ja! dog de fleeste, meente jeg. Nei! desværre, hos mig har jeg ikke den Lykke, men jeg har heller ikke saadant Genie til at benytte mig deraf, som min Hr. Broder har. — H. til en Leirdøl:¹ Nu hvordan leve dine Landsmænd nu — jeg haaber, at jeg er saa vel lidt, at jeg kan komme til Eder igjen, og det er ogsaa mit Forsæt. — L[eirdølen]: For Guds Skyld, min snille Mand, skulde han komme, han slaae[r] ham ihjel; thi det er en stor Hallunk. — P. C.: Hvorfor siger De det? Nej! jeg har ogsaa besindet mig — jeg vil foreslaae at oprette ham en Æresstøtte, fordi han kanske kunde afholdes fra at komme af Frygt for Satiren; thi Skjeldsord har jeg længe mærket intet hjælper.

Efter Spisningen kom Hs. Høihed ud i Vestibullen og forkyndte os, hvorlunde han Dagen derpaa vilde reise og ikke vidste, naar han kunde komme tilbage. Jeg gik for at undgaae ham i den anden Stue og traf der R. C. og flere i en ivrig Samtale og Glæde over, at vi nu fik Korn nok. Gr. W.: Hvorfra kommer det, og naar er det kommet, hvormed betales det? At gjøre Bancosedler hjælper ikke længe. C.: Danmark har subskriberet 90,000 Tønder Korn til Norge. E.: Paa hvilke Conditioner? som Gave? C. Ja! som Gave. E.: Stemmer det med Nationens Værdighed at tigge? Nei! lader os arbejde, til Næglene gaaer af vore Hænder, men tigge maa vi ikke. R: R. C. gik og, atter indkom Hr. F. do., der strax hen-

---

¹ Tredie Repræsentant for Nordre Bergenhus Amt Peder Hjermand.

vendte sig til E. sigende, at Nøden er ikke større nu end forrige Aar, og desuden kan Bonden slagte sine Køer, — den Mand, som har 11, kan uden Skade slagte een, han har endda 10 igjen. E.: Hvorlænge spiser han da paa denne udmavrede Koe? C.: Han opholder Livet i 14 Dage, og imidlertid kan andre Udsigter aabne sig. E. fandt det altfor galt at svare paa og taug med Haanden for Ansigtet. Hr. C. udbrød derpaa: Min Herre, jeg beder Dem ikke see saa haant paa mig — jeg taler ikke som en Daare og har Ret til at ytre mine Meeninger. E.: Jeg troer, at jeg har samme Ret som De og eftergiver ingenlunde denne Ret, men jeg har ikke engang svaret Dem. C.: Nei! men denne foragtelige Mine taaler jeg ikke. E.: Det er mueligt, at jeg ikke har mit Ansigt nok i min Magt til at være her, men min Følelse kan jeg ikke lade hjemme. C.: Nei! De har bitterdød ikke Deres Ansigt i Deres Magt! E: Jeg tilstaaer det, men har derfor aldrig beklaget, at jeg ikke er *acteur*, jeg anseer en ærlig Mands Rolle den værdigste, desuden tale vi i Selskabstone her, og De har fornærmet Selskabstonen. Gr. W.: Ja! Det har De i høieste Grad. C: Jeg lader mig bitterdød ikke imponere. E.: Nei! Det er ogsaa min Arvesynd.¹

14de.

Denne Dag hensvandt uden noget af Betydenhed. ikke engang Interesse kunde uddrages af nogen Samtale, men

---

¹ Henrik Wergeland, der sees at have kjendt nærværende Dag-bog og har benyttet et og andet deraf i sin Norges Constitutionshistorie, har refereret denne Samtale, men fuldkommen misforstaaet, hvem dens Personer vare. Han anfører (Const. Hist. H. 2., Bilag S. 37—38), at den er holdt mellem Christie, Rein, Falsen. Wedel, Blom o. Fl. Bloms ovenanførte „Nøgel“ vil vise, at dette er ganske urigtigt.

man blot hviskede til mig, at en Bonde fra Bergens Stift havde indleveret til Pr. en Liste paa nogle til Committeeen for Constitutionen forøndske valgte, samt foregivet, at det ene var ham leveret af Gr. W., og denne Sætnings Løgnagtighed er jeg overbeviist om, saa meget mere som i Tingen intet ondt var, men kun gav Vedkommende Anledning til at opvække og nære Ideen om Partieaand, hvorpaa der lægges an af alle Kræfter.

Denne Dag ankom Efterretning fra Engeland, at nye Embargoe paa alle norske Skibe og Forbud mod al Expedition dertil var bekræftet, samt at C. Anchers Depescher vare ombord i et stoppet Skib. Om denne Efterretnings Ægthed tvivledes dog, og Rygtet udspreddes, at alt var pro forma, som da naturligviis nøedes af Slynglerne paa Commando. O Vee! mit kjære Fædreneland!!! P. C. reiste, men Haffner og Schwartz blev tilbage for at spionere. Disse Herrer haver haft Tollef Hufestad¹ oppe hos sig for at udsondere vore Tanker — men toge Feil af Manden. Eliesen er ogsaa Spion — alt er Øre, men desværre kun lidt Hjerte!

15de.

I Dag passerede aldeles intet, uden at den bekjendte svenske Note blev offentlig læst af enhver i Sahlen, men den er falsk, og endog trykt i Christiania, som Sec. Chrystie uddrog deraf, at deri ere æ og ø, hvilke Typer ikke findes i det svenske Sprog. O tempora! o mores! — Idag fik vi Grundsætningerne, som ikke kunne blive trykte, men enhver afskrev nogle Exemplarer.

16.

Den interessanteste Dag var denne; thi aldeles intet passerede. Lidt Snak med Forsamlingens Ædleste, J.

¹ Tredie Repræsentant for Bratsbergs Amt.

Aall og P[astor] Grøgaard — lidt blid ærlig Omgang med den vennehulde Khr. Anker og en særdeles god Musique af det nordenfjeldske Janitschar Corps, hvori Virtuosen Hendenstrøm udmærkede sig med sin Trompet, qvægede Sindet. Gid Sandhedens Trompet saa lydelig tone i enhver misledet Mands Øre. Gid Forsamlingen istemmede en Musique, saa frie for Ondskabens og Bagvaskelsens Dissonancer, og den hele Borg vilde gjenlyde af det harmoniske Samklang Norges Vel!

17de.

Denne Dags Begivenheder ere mærkelige. Grund-sætningerne bleve debatterede. I Anledning [af] den første fremkom Capt. Holk og foreslog det Tillæg, at Norge skulde være et frit uafhængigt og udeeleligt Rige, hvis Regent skulde bære Navn af Konge. Uagtet W. og flere gjorde de kraftigste Forestillinger mod dette Tillæg, som ei Dagen forud foreslaaet og ei over tænkt, fremtraadde dog den utaalelige arrogante Srsk. Falsen og dicterede sit Votum til Protocollen aldeles ordlydende med Holks Proposition, og 74 fulgte efter, uden at de vidste, hvad de havde voteret over. Saaledes var Forsamlingen da paalistet den Bestemmelse, at Norge skal være udeeleligt, uafhængigt og have en Konge, uden at der blev undersøgt, om denne Stilling kan souteneres. Falsen bragte Sejeren hjem med sig og frydede sig ikke lidet over at have lagt Bold med Nationens Repræsentanter og Landets Velfærd, men vee ham! naar de deraf flydende Ulykker dyngte sig paa hans Samvittighed. Denne kunde kanske trænge ham til samme Afkjøling, som Hr. Papa fandt nødvendig. Imidlertid bleve Gemytterne forbittrede over hans uforskammede Kunstgreb. Imod 11 Punct moverede L. meget godt og foreslog, i Stædet for personel Værnepligt,

at lægge al Værnepligt paa Gods eller Lægder og blev denne Sag derpaa udsat til videre Debattering. Sverdrup fortalte hendelsesviis, at han ikke havde Fuldmagt til at indlade sig i Undersøgelser om de udenlandske Forhold, og derpaa blev af Generalproponenten foreslaaet at udnævne en Committee for at udarbejde en Plan til Finantzernes Organisering etc. og Forsamlingen. S. K., der i Legemsbygning ligner en Linerle, af Ansigt en kalkunsk Høne, af Stemme en Sisik og Forstand en Dompap, gjorde adskillige særdeles gode Motioner, der skaffede vore Maver Motion. H. C. er en Pendant og vil vist spille en Rolle.

18.

Vi gik tidlig W. og E. til J. Aall og Grøgaard, hvor vi tillige traf Bryn og havde der en opbyggelig Passiar — mødte paa Værket til Spiisning og ranglede om Eftermiddagen uden Interesse og vi gik hjem.

19de.

Da Forsamlingen var aabnet, forlangte de F. atter Ordet og fremsagde med en ubehagelig Bitterhed en saakaldt Tale, hvis Hensigt var at bevise, at denne Forsamling ikke var competent til at undersøge de udvortes Forhold mod andre Stater, men som han reducerede til 3 Propositioner. 1. At en Committee maatte nedsættes til at undersøge Landets Finantzer og Pengevæsen. 2. At Rigsforsamlingen skulde udnævne 5 kyndige Mænd, hvad enten i eller udenfor Forsamlingen, til at ordne og gennemgaae vort Lovgivningsvæsen og derefter at forelægge den første eller anden lovgivende Forsamling Resultatet af sit Arbejde. 3. At Rigsforsamlingen, saasnart Constitutionen er antaget og Kongen valgt, skal ansees hævet. — Efter Paastand fra L. blev disse Qvæstioner udsatte til

næste Dag. — Vi gik hjem¹ og bleve eenige om, at vi alle skulde concentrere vore Ideer, og L. skulde affatte en Tale for at afbevise Daarligheden i disse Forslag, og dermed endte Aftenen ret behageligt! — Til Præsident blev valgt Hegermann og til Vice Præsident Falsen.

20.

Denne Dag har været rig paa rare og kuriøse Sager. L. forlangte Ordet og taledede godt over første eller egentlig 2den Qvæstion, da den første blev afgjort og var afgjort, inden den blev fremsat. Resultatet af Svaret var: at da denne Committee først skulde virke efter Constitutionens Antagelse, saa var det unødvendigt at bestemme den, inden man vidste, om eller paa hvad Maade den var nødvendig. F. vrøvlede en Deel derimod, og derpaa voteredes, hvorved man dog ved 56 Stemmer drev F.s Forslag igjennem, umuelig — at man i Tiden skulde foretage, hvad ingen tvivlede om nu ikke kunde skee. Til 3die Prop. svarede L.: Godt: at man skulde hæve Rigsdagen, naar man var færdig, men at man dog maatte først undersøge, hvad man havde at tilbyde Kongen, inden man valgte ham, da det ellers let kunde blive en Tornekrone etc. Wergeland holdt en deylik Tale i den Anledning, som han med Kraft fremsagde, og som atter viste, at i hans lille spæde Krop boer en Kjæmpesjæl. Rein taledede, dog uden Tendentz, godt, men med nogle Sidestød mod W., som bare Præg af hans uudslukkelige Had mod de Store. Han sagde: „en Mand, hvis Talent jeg ærer, hvis skarpe Blik jeg beundrer, har sagt, at vi have Ret til at undersøge vore udvortes Forhold etc. Jeg vilde ei troe, at Norge

---

¹ Grev Wedel, Kammerherre Løvenskiold, Foged Cloumann og Blom boede sammen, se A. Faye, Norge i 1814, S. 49.

skulde nære den Forræder i sit Skjød, der skulde øndske at ville spille sit Fædreland i Sverrigs Hænder, skjøndt jeg maa tilstaae, at den Frygtagtighed, med hvilken en vis Mand i denne Forsamling synes at ville neddysse os, strider paafaldende mod hans fordums Kraft og Raskhed.“ Sverdrup, der af Wergelands Tale, hvori var henpeget paa enkeltes Lyst til at spille Roller og glimre paa Fædrelandet's Bekostning, havde følt sig truffet, gjorde den dumme Streg at staae op og declarere, at han ingen egennyttige Hensigter havde. — En Vittighed af ham var god. Wl. sagde: „Jeg frygter intet, jeg griber med min ene Haand i Himmelen og lader Jorden med sine Usselheder henrulle under mine Fødder.“ Dertil svarede Sverdrup: „Jeg er ikke mægtig nok til at gribe med min Haand i Himmelen, men mit Haab er til Himmelen.“ W. endte sin Tale med et særdeles ædelt Udbrud: *Amicus Christianus, amicus Fridericus, sed magis amica patria.* Gr. holdt en lille Tale fuld af Vid og Lune, som desværre kun faae arriperede. Han raillerede over, at F. proponerede, at Forsamlingen skulde ansees hævet, naar den ikke har mere at gjøre, og istemmede med ham det Forslag ikke at sidde her til den yderste Dag. Anker gjorde en god Vending paa Tingen, — han sagde, at det var unødigt at proponere, at Fors. engang skulde faae Ende; thi det vidste vi omtrent før, men at det var farligt at binde sig til strax efter Valget at gaae hjem; thi sæt Kongen vilde tale med os siden, saa maatte vi jo sige ham, vi kan min Sjæl ikke blive længer, thi vi have lovet Vice Præsidenten at reise hjem. Jac. Aall havde skrevet en dejlig Tale, som hans sædvanlige Undseelighed forbød ham at fremsige og saaledes ikke kom for Lyset. C.s kom frem og holdt en Tale, hvorved heele Forsamlingen kom i yderste Forlegenhed, da ingen kunde undgaae at

lee, og hvis Gesticulation, Declamation og Tendentz stod i fuldkommen Ligevægt med Sproget. Meeningen var, at hans Committentere havde paalagt ham at sige, at Norge skulde hævde sin Selvstændighed, indtil fiendtlige Flaader omringede vore Kyster som en belejret Fæstning og vi ikke kan undvige. Vel at mærke: Manden boer ved Søekysten!¹ Da denne pathetiske Tale var til Ende, slog han sig paa sit Bryst og skreg: Det er min Overbeviisning. Tejst² reiste sig op og istemmede: jeg skjænker Dem min Overbeviisning. Forslaget blev voteret: om det nu skulde afhandles eller ikke, og Stemmerne bleve lige, men Præsidenten gjorde Udslaget, og det blev antaget. Følgelig reiser jeg øyeblikkelig, saasnart Kongen er valgt, og undgaaer alle Krümspring. — Derefter kom under [Behandling] Forslag fra en Deel Bønder i Edsvold til Rigsforsamlingen i Edsvold, begyndt 10 Aprilis og continueret følgende Dage, — indeholdende Begjæring om følgende: 1. At alle overflødige Øvrigheder maatte blive afskaffede. 2. At Sølv Værdien maatte blive hævet, da Bonden ikke kan taale den, og 3. At Skrivefriheden maatte blive indført, saa enhver kunde lade skrive sine Documenter af hvem han vilde. — O sancta simplicitas! Alle loe lige indtil Dagens Helt, som ellers var forbandet flouy og holdt sig i Roelighed i Furtekrogen bag Præsidenten. — Printzen kom igjen om Aftenen.

Anecdote:

Da Forsamlingen var til Ende, spurgte jeg Omsen, hvad vi i Dag har gjort? hvortil han svarede: vi have kogt en delicat Suppe paa Pøsepinder.

---

¹ Østerrisøer.

² Lundegaard.

21de.

I Dag var ingen Samling og intet passerede.

22de.

Jeg var i Dag hjemme og intet passerede, uden at man havde atter glimrende Forhaabninger, byggede paa Rygter. En Lieutn. Brandt kom og diverterede de Troende, at i Kjøbenhavn skulde have været Opstand, at Fryden-dahl og Bille skulde være arresterede, men atter af Pø-belen udtagne. Heraf gjorde de Troende den Slutning, at Danmark understøtter os af Hjertet, men Ingen vilde med mig og nogle Enkelte deri see den grove Farce, som spilles med os for at bringe os atter tilbage som dansk Provintz. O Blindhed! Cancellie Raad Dahl spiller den flagrende Rolle, han ved enhver Leilighed har spilt og kommer bestandig frem med sin Vittighed. Derimod er en Præst Oftedahl bestandig taus, og deraf har man for-færdiget det

Ordspil:

Man hører alt for ofte Dahl, men aldrig Oftedahl.

23de.

Idag har man faaet Underretning om Ondskabernes Udklækkelser. Bryn fik Brev fra Thurman,¹ hvori han fortæller at Rygterne i Christiania er stygge — At Gr. W. skulde bestikke Bønderne paa alle mulige Maader for at faae deres Stemmer paa sit Partie for at blive valgt til Committeeerne — for at faae sine Venner valgte — at han skulde bruge Agentere for at reise om til langt paa Natten blandt Bønderne og samle Stemmer, og blandt disse nævnes Bryn, Jae. Aall og jeg — og dette troes, skjøndt jeg ikke veed, hvor nogen Bonde boer, og ikke kan finde ham om

¹ Erik Thurmman, en høit anseet Kjøbmand i Christiania; jfr. ndf. S. 97.

Dagen, end sige om Natten. Saadanne Hensigter — saadanne Midler. Skulde nogen da ønske at komme i Committee, hvori Partiaanden hersker til det høyeste? Har ikke enhver Ret til at anke paa, hvad ham ikke behager? Eller er det Forfængelighed man vil tilskrive denne Higen. O, saa har jeg intet Begreb om Forfængelighed, naar det er Forfængelighed at staae ved Siden af Rein i en Constitutions Committee, der dog aldrig har kunnet faae Greb paa at indrette et Fattigvæsen i det Smaa og dog vel burde kunne dette, inden han indrettede et i det Store — eller ved Siden af en Rosenkilde i en Finantz-committee — en Mand, der med alt behageligt Udvortes ikke kan føde og nære en sund Tanke. Hertil kommer endnu, at Tollef Hufestad, der flere Gange har været under Examination af Lieutn. Schwartz, der bestandig ligger her som Spion, og (sic) fortalte os med megen Forbitrelse, at han blev opfordret til at forevise den Seddel, han havde skrevet paa de Vælgende til Finantzcommitteen, og at denne byttede om med ham og gav ham en anden, hvorpaa stod en Deel Officerer, men som Tollef af Vrede strøg ud. Da Forsamlingen var samlet og Tollef savnedes, spurgte man efter ham, men L. skreg høyt: „Gaae hen til Lieutn. Schwartz, maaskee han er der under Examination.“ — Jeg tordnede i Vestibulen mod den Nederdrægtighed, man bruger mod os, og Major Sibbern, en af de skabbede Faar, som ansees med skjæve Øine, istemmede med mig.

Fra Carsten Anker skal intet være kommen, siger man — ja troe det, hvem der har Lyst. L. havde i Dag en Samtale med P. C., hvori han atter undrede sig over, at Vestlandet var saa svensksindet, men L. svarede, at dette var en feil Idee om vores Tænkemaade, at vi ligesaavel ønskede Selvstændighed som alle andre, men at

vi ikke øynede Mueligheden og saaledes heller valgte en liberal Forening end en total Undertrykkelse. P. C. svarede: Ja, man kan dog kuns enten være svensk eller dansk. L.: Jo! Tillad mig D. K. H., man kan og bør være et tredie, norsk. Der slap det ud af ham.

24.

Man aad og drak. — Ved P. C. Taffel spiste Provst Schmidt formedelst en Vise, han havde digtet til Norges og dets Regents Hæder og til Skam og Last for Rænkesmedene. — Hvem ere disse, spurgte ham G. — Det har ingen Ret at spørge mig om, svarede Schmidt. — G: Da Visen er publik, har enhver Ret til at recensere den, og da ingen er nævnt, opfordrer jeg Dem til at sige, hvem De har meent. — Schmidt: Jeg meente . . . de Svenske. — G.: Jeg gratulerer Dem med Retraiten. De vil vist sande med Moreau, at det er vanskeligt at retirere med Honneur. — Man lod cirkulere en Subscriptionsplan paa alle Adresserne, men jeg svarede: at mit Contoir forsyner mig med Papiir.

Den 24 (sic).

Dagen hensvandt under Tummel og Støy af brusende Musique og med mine Følelser contrasterende Glæde over en Deel politiske Løgne, hvormed man atter amuserede Pøbelen, saasom: at Ponte-Corvo ikke mer vilde til Sverrig, eftersom han der fandt det for koldt, — at han vilde oprette sig en Throne i Syden — at Pr. C. skulde blive valgt til Konge i Sverrig, og at Norge paa denne Maade vilde blive lykkelig under Forening med Sverrig. Gr. gjorde det Spørgsmaal: Hvorledes forklares det? Naar Kongen boer i Christiania, ere vi frie, naar han boer i Kjøbenhavn, ere vi frie, men naar han boer i Skaane, ere vi Slaver? — Slige Spørgsmaale indlader man

sig ikke paa at besvare. — Provst Schmidt var idag ved Taffelet for at synge en af ham smedet Vise om Rænkesmede etc., som med megen Fryd og Gammen blev modtaget. Det er Nationens Aand — det er den Følelse for Landets Nød, den Stræben for dets Held, som skulde anstrænge os alle for at naae en Havn for vort omtumlende Statsskib, at bruge giftige Vers og skiændige Rygter, for at opflamme Had mod den Retsindige og afholde Folket fra at grandske vor Stilling. Er det Patriotisme, saa gid mit Navn brændes med Prædicat af Forræder! Kan en god Hensigt bruge slige Midler? og kan en lykkelig Plan billige eller retfærdiggjøre dem? Den bitre Følelse af Foragt, som denne Fremgangsmaade har opvakt hos mig mod en Nation, jeg har æret, har gjort min Sendelse hid dobbelt bitter. — Sorenskr. Bryn fik Brev fra E. Thurmann, hvori han og jeg og flere staae som Offre for et skjændigt Rygte i Christiania, der siger, at vi have om Natten kjøbt Stemmer etc. At see sig af lettroende anseet som Forræder er tungt, men at blive paadigtet Midler, der kun af Niddingen kan bruges og af Svagheden troes, giver Galde.

25.

Atter Glæde! Rosenkrantz er kommen til Norge, med ham Enthusiasme, Mod, Tapperhed — ædel Daad og Gud veed hvad de heede alle de skønne Ord, som klinge saa vakkert i Poesie, men saa slet lade sig forene med denne prosaiske Verden, vi leve i. — Et nyt Bekjendtskab gjorde jeg i Dag, som glæder mig, en Provst Stub fra Trondhjems Stift,¹ en Mand, som lader Ondskab være Ondskab og agter Retsind. — Ved Præsidentvalget havde L. og E. det talende Beviis paa Hadet mod os, men til-

¹ Jens Stub, Sognepræst til Veø, Repræsentant for Romsdals Amt.

lige paa, hvor uværdige Lemmer der gives i denne Forsamling. Paa en Seddel var stemt for Elling Walbøe¹ til Præsident og L. til Vice Præsident, — paa en anden Lensmand Appelnæs² til Præsident og E. til Vice Præsident. — Efter Bordet stod en Lieut. Konow (en Dreng paa 19 Aar, Søs Etatens Deputerede), Lieut. Schwartz og Sunde sammen, og jeg nær ved. L^t. K. trak disse Sedler op af Lommen for at meddele de andre Herrer sin Glæde over denne Vittighed. Jeg hørte det og sagde til en sindig Mand, Sorenskr. Rambech, høyt, saa de unge Herrer hørte det: Har De opdaget den fine Vittighed, som kom for Dagen ved Valget idag? — R.: Det var usselt. — E.: Det er sørgeligt, at i denne Forsamling skal gives Drenge, men naar de gives deri, kan man ikke vente sig andet end Drengestreger. — R.: Veed De da, hvem det er? — E.: Nei! men jeg kjender ikke mange Drenge her, og jeg indseer, at Stregen kun kan opfindes af en Dreng og gouteres af Spyslikkere og Adjutanter. — Triumvirerne bleve røde og blege, men ingen svarte. — Jeg behøver al min Fatning for at undgaae at smøre Lieut. Schw. paa Snuden, thi den Karl lægger an paa at imponere. Ere vi da Børn eller Musqueterere?

26.

I Dag har intet passeret. Rosenkrantz ventes med Længsel og med ham alle opbyggelige Efterretninger om Dannemarks Enthusiasmus, der dog give os det smigrende Haab, at naar vi have slaaet os gjennem en Vrimmel af Onder, ville vi allernaadigst atter blive antagne som danske Undersaatte. — En Copiist Petersen kom fra Kjøbenhavn, berettede i Dag, at svenske Commissarier allerede have

¹ En Bonderepræsentant for Romsdals Amt.

² Ole R. Apeness, Lensmand i Borre, tredie Repræsentant for Jarlsbergs Grevskab.

modtaget alle Archiver vedkommende Norge i Kjøbenhavn. Er dette Beviis paa, at Norges Forening skal være Børneleeg? Korn strømmer ind til alle Kanter, og der spørges ikke, hvordan det skal betales. Der kommer vel Raad, siger man. I Bergen har Regjeringen udskrevet Fisk af Kiøbmændene til $6\frac{1}{2}$ Rbd. Vaagen, som ikke er betalt, mod denne Fisk byttede den sig Korn til. Er dette at handle ædelt?

29.

I Gaar og Forgaars var jeg hjemme. Det ærgrer at gaae i en Sværm af Mennesker, hvoraf $\frac{1}{3}$ ere afsindige, $\frac{1}{3}$ usle Krybere, der ej tør være deres Mening bekjendt og $\frac{1}{3}$ ere Offere for skjændig Bagtalelse. I Dag er Rosenkrantz her, og mod Formodning har han ingen kildrende Rygter med sig, hvoraf den klogere Deel slutter sig til, at F. 6. ej tør lade være bekjendt, at han vil understøtte, og den uindviede Deel spaaer kun lidt godt, siden man end ikke vover at lyve. — Den mærkværdige Avis *the Courier* af 9 Apr. kom i Dag og bragte Efterretningen om Napoleons Fald. Ogsaa heraf gjør man sig Haab, da de allierede Magter nu ikke mere behøve Ponte C. og saaledes sikkerlig vil slutte en Fred, hvorved vi ville blive udeglemte og følgelig overladte til vort eget Heltemod. Jeg gjorde i min Enfoldighed Capt. Holstein den Indvending, at det vel ikke overalt gik til som her, at man tilsidesatte Statens Vel for en Prindses, og at altsaa det svenske Folk ogsaa vilde have en Stemme; men han svarede mig: Hvad er vel et Folk af $2\frac{1}{2}$ Million? Jeg svarede: det er næsten 3 Gange saa stort som en Nation af 900,000 Mennesker. Det lod, som det slog ham. At vores Skjæbne i det store forestaaende Skifte vil blive afgjort, synes at være uden Tvivl, men endda tvivler jeg ikke paa, at den

forblindede Hob vil indanke Skiftet til Høyeste Ret, og denne er *jus fortioris*, hvori vi have høyst 30,000 Assessorer mod Europas Millioner. Fader, forlad dem!

30.

Pøbelen amuserer sig fremdeles med den Tanke, at nu Ponte C.^s Rolle er udspilt, at vi nu blot have at stride med ham, at Engelland og Rusland nu ville understøtte os, at vi ville seire over alle Hindringer og bygge vores National Aand en Bautasteen paa vore Nationallemmers Legemer og atter befæste den Sandhed, at Aanden er evig, Legemet forgjængeligt. Den klogere Deel af Selvstændighedspartiet begynder med alt det at blive lidt høflig, at see ned til de usle med Skaansomhed. Tingen vender sig vel, men ulykkeligt er det, at den Tids-punct er forbi, i hvilken vi selv kunde bestemme vores Skjæbne, og det nu skal være fremmede Magter tilladt at sætte vores Daarlighed Grændser.

1 Mai.

Stadfæstelsen paa Napoleons Dethronisering, paa hans Antagelse af det gjorde Tilbud af Elba, paa Ludvig d. 18des Kongeværdighed haver i Dag gjort megen Opmærksomhed. Rosenkilde, hvem jeg fortalte det, samt at Kjøbmand Strömberg fra Strömstad er kommen til Christiania med 800 Td. Ruug under svensk Flag, gjorde strax den Opdagelse, at det maatte nu være ude med Ponte C., men at han dog ikke kunde forstaae, at Strömberg kom under svensk Flag. Grøgaard forklarede ham det, med sin ironiske Mine, saaledes: at Ponte C. var forladt af alle, at Sverrig nu har erkjendt P. C. som Konge i Norge, at Engelland har declareret Sverrig Krig, ja at en engelsk Kutterbrig har med det glatte Lag skudt

Masterne overbord paa en svensk Caper. Dette slog Rosenkilde, og han spurgte ham, om det er sandt. Gr. forsikrede, at han havde hørt det af een, der havde talt med en Skipper, som havde hørt det af en Styrmand, der havde faaet det fra en Matros, hvis Kones Svogers Søstersøn havde talt med en Mand, der havde hørt Historien af en Værtshuusmand i Christiania. Ros.: De spøger! G.: Nei! jeg lyver af et oprigtigt Hjerte, men dette er mig saa meget meere tilladt end de andre, der *toto die* lyve for mig, som jeg selv herved høytidelig erklærer, at det er Løgn hvert Ord. — H. forsikrede L., at der var kommen 43 Skibe med Korn til Christiania, og Wiewild fortalte samme Øyeblik, at der kun ere komne 800 Td. Rug fra Udlandet til Christiania, de nemlig, som Strömberg medbragte, de øvrige Skibe have Korn, som før er indbragt tildeels med den i Januar komne store Convoj, og som disse have bragt fra Vestlandet. Den politiske Kornavl er endnu den fordeelagtigste, jeg kjender. Naar 1000 Td. Korn bliver indført til og atter udført fra 4 Havne i Norge, saa bliver det strax 4000 Td. deraf. Skulle vi frygte for Kornmangel? — Rein og S. lade i Dag til at være lidt tollerantere end tilforn mod de skabbede Faar. Rein har offentlig declareret, at han ønskede hele Oppositionen hængt udenfor Døren til Rigssalen. Er dette Sprog en gejstlig Lærers Sprog? Og dog kryber denne Stormands-hader for en Printz! Det lader, som Begivenhederne fremskyndes med Kjæmpeskridt. Capt. Holk sagde nylig, at om Norges Land kun ejede een Tønde Korn, skulde det dog hævde sin Selvstændighed, men W. gav ham det venskabelige Raad, dog at forbeholde sig denne Tønde for sig.

2den og 3die passerede intet; man afskrev Udkastet til Constitutionen og politiserede som sædvanligt.

4de.

I Dag begyndte de vigtige Debatter om Constitutionen, og 20 §§ bleve afgjorte med kun faae Forandringer. Til Udelukkelsen af Jøder blev efter Secr. Christies Forslag endnu føyet Jesuiter og Munkeordener. Provsten Middelfart taledede værdig og behagelig til Forsvar for Tollerancen, men den maatte, som alt andet godt, falde for den almindelige Stemme: jeg voterer som Sorenskriver Falsen. I Anledning af Udtrykket i § 4: Kongen skal stedse have bekjendt sig til den lutherske Religion, opstod mange Debatter, hvori blev viist saavel det ukloge som uliberale i denne Bestemmelse, og meget bittert blev derimod fremført af Rein, der blandt andet sagde: Den Mand, som har agtet sin Troe mindre end en Krone, fortjener ingen Agt, eller har man da en saadan vandrende Ridder, som man vil sætte paa Norges Throne? Grøgaard gav det et af hans sædvanlige vittige Anstrøg og paastod, at stedse skulde udgaae, thi det vilde være at udelukke alle fra Thronen, da det forudsatte, at den Vælgendes første Anskrig, da han var fød, maatte være en Bekjendelse af den evangeliske Religion. Forslaget gik samme Vei som alt det øvrige, og Ordene staae, til evig Skjændsel for Forsamlingen, i Constitutionen. Om Kongens Mynligheds Alder blev atter disputeret, og efter at det ved Stemmeferhed blev afgjort, at han skulde være over 18 Aar, drev Partiet det til største Gammen igjennem, at han skulde være 20 (ej 21) Aar. Under denne Votering havde Christie sagt noget, og da K.[oren] skulde votere, vidste han ikke ret, hvorom han skulde votere, og udbrød til Christie med sin behagelige Discant Stemme: Hvad var det, Du ment kære Fætter?, hvorved Selskabet opdagede, ej at K. var et Naut, thi det var allerede længe evident, men at han var Christies Fætter. Samme K.

oplæste nogle saakaldte Strøetanker,¹ der nærrede den gigantiske Ide, at vi her skulde lægge Planen til de 3 nordiske Rigers Forening. Hvilken stor Tanke i en liden Sjæl! Hvor vilde ikke salig Magrethe glæde sig i sin Grav, hvis hun kunde i K. hilse Gjenopretteren af hendes adsplittede Trippel Throne? Var ellers alt Korn saa til Overflødighed som dette Korn, ville vi vist ikke føle Hungersnød.

D. 5te.

Atter i Dag vare adskillige Tvistens Æbler. Det første var, hvor Kongen skulde krones? Mange kjempede for Christiania som det mindst kostbare Sted med Hensyn til, at Reisen sparedes, andre for Thronhjems Domkirke, som blev bestemt med en stor Pluralitet. Jeg havde intet imod nogen af Stæderne, naar det blot ikke skede paa Reggestad. — Det andet var, om ham maatte tillades at reise ud af Landet, hvorimod Omsen drabeligen kjempede og gjentog, at hvis vi skal kjempe, vil vi idetmindste have saa meget derfor, at vi ikke alene have en Konge paa Papiret, men og i Virkeligheden. C.s paastod, at han i sit heele Liv blot maatte være 6 Maaneder borte fra Riget, hvilket han forsvarede med sin sædvanlige Gesticulation og Veltalenhed omtrent i denne Stilling.² — Det beneficerede Gods var det 3 Tvistens Æble og det eneste, som faldt ud til min Tilfredshed; thi der kom Interessen i Collision, og hine tapre, som selv ansaae dette som det

¹ Trykte i Bidrag til Norges Historie i 1814, udg. af Dr. Y. Nielsen.

² Her har Blom tegnet en Caricatur af en forover bøiet Mand med begge Arme udstrakte mod Tilhørerne og med følgende Ord udgaaende af hans Mund: „Jeg takker den ærede Forsamling for den Godhed, at han ikke maae reise ud af Landet sit hele Liv.“

bedste Middel til at garantere vort Pengevæsen, følte intet Kald til at opofre deres Interesse. Midelfart talte atter og ret godt, dog ikke saa godt, som om Tollerancen; thi han følte nok at være interesseret i denne Punct. Det er ellers en klog og ædel Mand. — At det gaaer saa rask med Debatterne maae i Særdeleshed tilskrives det heldige Præsidentvalg af Diriks, der har megen Logik og Orden i sine Ideer. — I Dag indløb et aabent Brev fra F. 6., hvori denne gaaer løs paa P. C. og declarerer, at han kun anseer det norske Folk løst fra sin Troskabs Eed under den Betingelse, at de skulle opfylde Freden til Kiel etc., — og en Avis, hvori indeholdes, at Freden mellem England og Danmark er ratificeret i (Ponte C.s Hovedquarter) Lüttich d. 7. Apr. — Endnu tvivler man om de allierede Magters Sindelag mod Sverrig? Der gives vel de, som ikke tvivle. — Finantz Committeen er færdig med sine Forhandlinger, og Resultatet er, at der skal gjøres 14 Mill. Bancosedler til næste 1 Febr., som Staten skal paatage sig at indløse efter 375 pC. altsaa 400,000 Species. Den, der paatog sig det Garantie, maatte være gal. Vil ikke dette ømme Capitel aabne Øynene, saa er evig Blindhed uundgaaelig. — I Morgen, Bededagen, skal intet forhandles. Der indkom et Forslag fra Bønder her i Sognet, om 1. at en Skole maatte oprettes med 1 Hest og 4 Kiør, der skal anvendes i 3 Terminer. 2. At Sølvværdien skulde ophøyes, da den er utaaelig. 3. At enhver, som ikke holdt Bryllup efter Forordn., skulle betale 200 Rd. D. Bøder og 4. at Meerskumspiber og Sølvspænder skulle forbydes.

Anecd.

C.s voterede om det beneficerede Gods saa: Skal jeg følge min Fordeel, saa siger jeg ja, — skal jeg følge min Følelse (her slog han sig paa Hjertet) siger jeg nei, — og

da Præs. spurgte ham, hvem han da vilde følge, svarede han: jeg maae følge Følelsen og svare nei. — Saaledes kan Følelsen foreenes med Fordeelen.

D. 6.

I Dag er ankommen en Lieut. Falbe som Adjutant for Admiral Bille, der tilligemed en Oberst Lieut. er i Wenersborg, for fra F. 6's Side at overlevere vore Fæstninger. Dette Budskab modtog Norges Fuldmægtig midt iblandt Norges Mænd og expederede det uden deres Raad og Samtykke, uden engang at nævne et Ord derom til disse. Er dette at handle aabent, er det at være frit Folk, at taale sligt, uden at kunne sige et Ord derimod? Falbe havde Brev med, der bebudede, at C. Anker var afvist fra Engelland, og at alle Norges Havne ville blive bloqverede af Engl. Skibe. Endnu er man tapper!!

D. 7.

Jeg opdagede nu, at vi vare komne til den Punkt i Constitutionen, hvorpaa Landets Vel og Existence beroer, uden hvis Drøfting og Afgjørelse ingen Fremtids Held kan spaaes os — der er vigtigere end baade Krig, Fred, Korn og Penge — til Punktet om Rang og Ordener. Herom blev til største Satire for vores Tids Aand og vores Forsamling disputeret i 4 Timer, og Resultatet blev, at Embedsrang skulde indføres, ingen Rangtitler tilstaaes, men Ordener indføres. Adelens Privilegiers Tilintetgjørelse udsættes til næste Rigsdag. Grøgaard holdt en særdeles vakker Tale, hvori han beviste, at Ordener vare Narrebjelder, Beviser for en svag Tidsalder og Tilintetgjørelse af sand Hæder. Han spurgte: Har vel de mange Alen hvide Baand med røde Kanter kunnet redde Dannemark fra Undergang? Jac. Aall taledede mildt og ædelt over samme Emne og til samme Maal. Gr. kunde ikke til-

bageholde det Ønske: at Ridderordnernes og 12 Skillings Sedlernes Periode nu snart maatte være til Ende. Falsen gjorde den store Opofrelse, at han ved en Act renuncerede paa sit Adelskab for sig og sine Descendentere. Han tabte sit Adelskab og vandt, at alle fik vide, at han var Adel. Steenstrup, Adelens drabelige Modstander, stod op og takkede F. for dette Beviis paa ædelt Borger-sind, og øndskede det Efterligning, — men alle tiede. Jeg beklagede i mit Hjerte, at jeg ikke havde Anledning til at gjøre saa stort et Offer for saa godt Kjøb. Rojalisterne dreve derpaa igjennem, at Kongen skulde selv fordele Forretningerne i Statsraadet, ingen Statsraad skulde staae videre til Ansvar, naar han blot protesterede i Protocollen — og har de nu bygget den nye Souverainetet et virkeligt Tempel paa den salig afdødes tilsyneladende Gravhøj. Lensmand Tveten,¹ Adjutanternes Adjutant, havde det Uheld under Voteringen at sove ud sit Ruus, og da man vognede ham, spurgte han: Hvad sagde Falsen? og derpaa efter indhentet Underretning voterede — Ja! W. og E. lukkede ikke Munden op, som vi da have foresat os, indtil Finantzvæsenet kommer. Tilsidst blev ved Stem-meflerhed bestemt, at vi Søndag skulde debattere, skjøndt Hount stred derimod, som upassende for Statens Repræ-sentantere at overskride Landets Love. Dette gav Anledning til følgende gode

Anecd.

Efter at Spisningen var forbi, og alt var forsamlet i Kaffe Stuen, kom Teist fra Lister (den samme, som forærede Carstensen sin Overbevisning) og bandede paa, at han ikke vilde arbeide i Morgen, da det var mod Guds og Kongens Lov. Sv. kom med sin Vittighed og spurgte

---

¹ Ole H. Tvedten, Lensmand i Valle, tredie Repræsentant for Robyggelagets Amt.

ham, om han ikke vidste, hvad Christus havde sagt? Jo! svarede Teist, Græsk og Latin kan I lære mig, men ikke Guds Ord, han sagde, hvis Oxe eller Asen falder i en Brønd, og han ikke trækker den op paa Sabbaten, — og naar I beviser mig, at der ere Oxer eller Asener at trække ud af Salen i Morgen, saa skal jeg mere end gjerne komme, men ellers kommer jeg Djev. gali mig ikke!

I Dag har man den glædelige Efterretning, at Ponte Cor. nu ikke vil komme tilbage til Sverrig, men har ladet sig overtale til at andtage en Statsministerpost i Paris. — Andre ere dog saa honnette, at de lade ham blive Hertug i Nederlandene. Sligt troes og gribes med Glæde, skjøndt det kun maadeligt stemmer med Falbes sikre Efterretning fra det svenske Hovedquarteer, at Ponte Corvo der ventedes, og at han kommer til Søes til Norge med 40,000 Mand. Koren mente, at naar Svendsken havde tabt nogle Armeer paa 50,000 Mand mod Norge, lod han det nok blive i Fred. Jeg troer visselig det samme.¹

Tillæg.

1.

Det følgende Brev, der i nogle Aar har været i mit Værge, medtager jeg ved denne Leilighed, skjønt det ikke staar i nogen anden Forbindelse med Bloms Dagbog, end at begge ere fremkaldte af den Eidsvoldske Forsamling. Forfatteren, Ole Amundrød († 1835) var Bonde og fhv.

---

¹ Her ophøre pludselig Bloms Optegnelser. De ere fra den 24de April skrevne paa et løst Ark og et Halvark, og man kunde altsaa tænke sig, at de sidste Ark vare bortkomne, men det er ikke sandsynligt, da af det sidste Halvark kun Fjerdedelen er beskrevet.

Klokker i Thjølling. De omtalte Medreisende, Proprietair i Thjølling Iver Hesselberg og Skipper i Brunlanes Anders Grønneberg, vare ligesom Brevskriveren valgte fra Laurvigs Grevskab. Brevet er ganske vist i og for sig kun af ubetydeligt Indhold, men det er, saa vidt jeg veed, det eneste i sit Slags, der hidtil er fremdraget fra nogen af de Bønders Haand, der deltog i Rigsforsamlingen.

Christiania d. 7de April 1814.

Elskede Kone!

Jeg kan ikke undlade at tilmelde Dig, hvorledes vores Reysetour gik for sig; jeg havde Formon for Hesselberg, til jeg kom til Flaar, og det var om Eftermiddagen Kl. 5, og jeg gjorde alting klart paa hvert Skyds-skifte, saa han kunde [gaa] af den ene Slæde og i den anden. Nu skulde vi været i Bilet Kl. 4, men vi kom ikke der, førend det var mørkt, vi holdt dog ved til Revue, og kom ikke der førend Kl. 9 $\frac{1}{2}$ om Aftenen; vort Logie med Theevand om Aftenen og Morgenens tilligemed Drikkepenge blev for os begge til 17 Rd. Da vi kom imellem Tuft og Drammen, traf vi vores Forbud igjen, vi kom til Gjæstgiveriet Kl. 11 $\frac{1}{2}$, og fik ikke Heste førend Kl. var 5. Vi tænkte da der at morre [os] med en Portion Caffé, den smagte os som den var kogt af Sod, og kostet os hver 3 Rd.; da vi kom til Gillebech, maatte vi tage Natteqvarter der. Theevand om Aftenen og Morgenens tilligemed 3 Drammer, kortsagt Logie og Drikkepenge kostede os der 36 Rd. Derfra og Ramsborg til Christiania havde vi en hurtig Befordrelse. Vi tog ind efter Aftale hos Hr. Niels Grønneberg, hvor vi bliver meget godt beværtet, Hesselberg paa 1 Kammer og Anders Grønneberg og jeg paa et andet. Vi var alle indvitert tilligemed Verten ud i Byen for at spise

Aftensmaaltid, men jeg tænkte, det er bedst at blive i mit Qvarteer, de andre kom ikke Hjem førend Kl. var 1. Idag skal vi til Prindsen for at faae vores Audientze i Eftermiddag Kl. 1, og i Morgen skal vi afreyse herfra til Ejdsvold, hvor vi efter Mængdens Overflodighed (da det omtrent skal beløbe sig til 300) vist kommer til at blive indqvarteret i 1 Miils Distance omkring Værket. Rygtet gaaer, at vi skulde blive der i 3 Uger og møde i Forsamlingen hver anden Dag; og der siges, at vi skulde nyde Frokost og Midags Spise for en vis Betingelse af Prindsen. Jeg kan nu for Tiden intet andet nyt tilmelde dig om nogen Ting, thi jeg haver endnu lidet erfaret; men jeg saa i Gaar, at de tog her i Kramboden 14 Rd. for et $\frac{1}{2}$ Kaffe, 22 à 24 Rd. for et $\frac{1}{2}$ Kandis Sukker og 11 Rd. for det løse Pudder Sukker, et Tørklæde saa jeg blev solgt for 10 Rd. ligesom det nye blaae, jeg kjøbte af Catrine, 1 $\frac{1}{2}$ Gulerodfrøe koster her 128 Rd. og Persillefrøe ligeledes. Skulde det indtræffe, at der skulde være nogen Ting, som Gutterne ikke kunde slippe af med, saa faaer Du see at faae fat paa Hans og bede ham være Dig behjælpelig. Vær af den Godhed at hilse alle bekjendte Venner fra mig, tilligemed vores Tjenestefolk, men vær Du tilligemed vores lille Anne Catrine meget kjærlig hilset fra Deres hulde Mand og Fader

Ole Amundrød.

P. S. Glem ikke at faae Bud som oftest paa Posthuuset, da jeg skal gjøre min Flid at lade Dig vide vores Forfatning, naar Tid der gives Leilighed.

Vi var i Eftermidag paa Forgemakket en Times [Tid], førend vi kom ind til Audientze.

Den 8de April.

Idag Kl. 10 er vores Reyse bestemt her fra Byen, — i Aftes var Spille Selskab her i Huuset, og Hesselberg

tabte 106 Rd., men A. Grønneberg vandt 100 Rd. NB. Hesselberg haver allerede spillet bort 130 Rd., og Grønneberg haver vist vundet 160 Rd. Her hos Niels Grønneberg faaer vi vores Caffé til os om Morgen paa vores Kammer, men Hesselberg drikker Theevand.

Fra din elskede Mand

Ole Amundrød.

Nu faaer Du ingen Tidende, førend vi har været i Forsamlingen 1ste Gang.

Udskrift: Velædle!

Mad.^{me} I. M. Amundrød

Afleveres til Peder
Monsen i Laurvigen
til Løsning som seer
det hastig befordret
fra O. Amundrød.

til Gaarden Amundrød
ved
Laurvigen.

2.

Som bekjendt indgaves til Eidsvoldsforsamlingen et ikke lidet Antal Projecter af mere og mindre utopisk Beskaffenhed, af hvilke nogle, men ikke alle, ere trykte og bekjendte. Jeg har liggende for mig nogle saadanne *pia desideria*, nedskrevne med Amundrøds Haand, og da Laurvigs Grevskab deri særlig omhandles, vistnok forfattede af ham eller ham og hans Medrepræsentanter fra Grevskabet i Forening. De første Linier vise, at Meningen har været, at disse uforgribelige Tanker skulde betragtes som Tillæg til de elleve „Grundsætninger“, som Constitutionscommitteen opstillede, forinden den afgav Udkast til selve Forfatningen. Da de følgende Meningsytringer altid kunne ansees som et Vidnesbyrd om en og anden Bondes Tænkemaade paa denne Tid, meddeles de her:

Foruden de andførte Grundsætninger ønskes dette at komme i Betragtning.

1. Odels Præention ønskes at maatte blive ganske ophævet, da den har udarmet mangan Familie.

2. Arverettigheden imellem Børn eller Samsøskende burde være lige uden Forskjæl til Kjøen, da de alle ere Børn af samme Forældre.

3. Pentioner burde afskaffes, da mange nyder samme fra sine 30te til 70de Aar uden at fortjene den; derimod kunde Hospitaler oprettes, og deres Forfatning saaledes indrettes, at enhver efter Fortjeneste kunde høste Frugten af sin Flid og Retskaffenhed i paakommende Tilfælde og Alderdom, hvor de enda kunde virke noget til Gavn for Staten og det almindelige Bedste.

4. Ligeledes ønskes, at der paa bekvemme Stæder maatte blive oprettede Spindhuse og Manufakturer, hvor alle friske og unge Bøtlere tilligemed Løsgjængere kunde henviises.

5. Adelskab og Ridderskab taales ikke blandt Nordmænd; men naar nogen efter denne Tid ved nogenslags Leylighed udmærker sin Duelighed, da at tiltræde et eller andet passende Embede eller nogen anden Æres Beviisning.

6. Kongsbergs Sølvværk tilligemed de øvrige Værker her i Norge ønskes at kunde komme i en Drift, som kunde være de jordløse Bønder og andre Arbeydere udenfor Haandværkstanden til Fortjeneste og tillige bringe Landet i Flor ved at frembringe de Rigdomme, som ligger skjulte, i de Norske Klipper.

7. De Kongelige Værver¹ burde afskaffes og i den Stæd, naar der behøvedes at bygge nogle Fartøyer for Kongelig Regninger, da ved en Licitation at frembringe

---

¹ d. e. Verfter.

samme, hvilket som oftest for en ringere Bekostning kunde bringes til Veye.

8. Alle overdaadige Selskaber baade i Byerne og paa Landet burde afskaffes og indskrænkes saa meget mueligt, da Tarvelighed i Mad og Klæder er et af de bedste Midler til at bringe vort Land i bedre Vilkaar.

9. For at lette paa Byrden for Huus Eyere i Byerne, som holde Heste, samt Bønderne paa Landet burde enhver Fuldmægtig eller Kantorist, som holde Heste blot til sin Fornøjelse, tage Deel i den saakaldte Transport og Frieskyds, udregnet efter 4 Heste pr. fuld Gaard eller 2 Sk.æ Tunge, da de ligesaavel som hine maae ernæres i Landet.

10. Til Landets Forsvar (enten det er ved Land eller Sø Etaten) ønskes ingen Undtagelse hverken af Borger eller Bønder, uden de som staae i virkelig Tjeneste enten ved de gjestlige eller værdslige Embeder. Dog anmærkes, at de, som skulde henhøre til Garnisons Stæderne, maatte antages ved Hværvning, som dog i Freds Tider burde indskrænkes til saa lidet Antal som mueligt.

11. Laurvigs Grævskabs Leylændings Gods¹ ønskes at kunde blive solgt og kjøbt af Bønder, da det meget Kjøbmands og Borgergoods gjør Bønderne til Husmænd og Slaver og forarsager mange Fattige og Trængende.

---

¹ Som bekjendt var dette Grevskab i Kielerfreden ved en hemmelig Artikel forbeholdt Frederik VI. som Eiendom.

